

Nghiên cứu các phương pháp trong dạy nói tiếng Trung 1 cho sinh viên chuyên ngữ năm nhất tại Trường Đại học Công thương Thành phố Hồ Chí Minh

Hồng Nguyệt Bình*

*ThS. Trường Đại Học Công Thương TP Hồ Chí Minh

Received: 15/10/2024; Accepted: 25/11/2024; Published: 02/12/2024

Abstract: Speaking skills are among the four most important skills for language learners, especially for beginners. However, achieving fluency is not easy for everyone which often presents a challenge for students learning Chinese. In addition to students' efforts and confidence, educators need to integrate methods for teaching Chinese speaking skills to enhance students' motivation and help them feel more confident in communication. This article explores the techniques used in teaching Chinese speaking skill 1 at Ho Chi Minh City University of Industry and Trade and offers some suggestions regarding these methods.

Keywords: Speaking skills, TBLT, CLT, motivation, confidence

1. Đặt vấn đề

Kỹ năng nói là một trong bốn kỹ năng quan trọng nhất đối với người học ngoại ngữ, đặc biệt là với những người mới bắt đầu. Trong bối cảnh toàn cầu hoá ngày nay cùng với sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế Trung Quốc và sự gia tăng nhu cầu học tiếng Trung ngày càng phổ biến với mục tiêu công việc, du lịch và học tập. Điều này đã tạo ra nhu cầu cấp bách về việc phát triển kỹ năng nói. Do đó, việc nghiên cứu và phát triển các phương pháp dạy nói hiệu quả cho người học tiếng Trung, nhất là ở trình độ sơ cấp là việc rất cần thiết hơn bao giờ hết. Hơn nữa, kỹ năng nói không chỉ giúp người học giao tiếp hiệu quả mà còn tạo nền tảng cho việc học các kỹ năng khác như nghe, đọc và viết. Đồng thời, kỹ năng nói là cách thức nhanh nhất để người học có thể áp dụng những kiến thức đã được tiếp thu vào thực tiễn, giúp người học tự tin trong giao tiếp hằng ngày. Thực tế trong khi giảng dạy môn nói tiếng Trung 1 cho sinh viên năm nhất tại Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh cho thấy môi trường học tập và phương pháp giảng dạy tích cực sẽ tác động lớn đến kết quả học tập của sinh viên. Nếu sinh viên được học trong không gian thoải mái, bầu không khí vui vẻ và có cơ hội tiếp cận các phương pháp đổi mới thì sinh viên sẽ hào hứng và tích cực trong việc học hơn, giúp sinh viên học tập một cách hiệu quả hơn. Có nhiều cách cải thiện khác nhau trong việc tạo ra môi trường học tập lý thú và việc cải tiến kỹ năng nói là một trong những phương pháp cần được

chú trọng nhằm nâng cao năng lực học tập của sinh viên mới năm nhất, kích lệ, động viên họ nhằm tạo động lực học tập đối với môn học.

2. Sự cần thiết sử dụng phương pháp phù hợp trong giảng dạy nói tiếng Trung 1

Nhiều giáo viên đã gặp khó khăn trong việc tìm ra phương pháp dạy nói Tiếng Trung 1 hiệu quả cho người mới bắt đầu học, nguyên nhân do thiếu tài liệu và nguồn lực phù hợp. Bên cạnh đó, do tính đặc thù trong tiếng Trung có hệ thống âm điệu phức tạp và ngữ pháp khác biệt so với nhiều ngôn ngữ khác. Điều này đòi hỏi các phương pháp dạy học phải được điều chỉnh để phù hợp với đặc thù này. Vì thế, việc nghiên cứu các phương pháp dạy nói tiếng Trung 1 cần phải xem xét cách phát âm, ngữ điệu và các yếu tố văn hóa có liên quan là việc rất cần thiết cho người mới bắt đầu, ngoài ra thông qua việc nghiên cứu các phương pháp dạy nói tiếng Trung 1 sẽ giúp người dạy xác định những khó khăn của sinh viên năm 1 tại Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh từ đó đề xuất các phương pháp phù hợp với người học, nhất là đối với người mới bắt đầu học nói tiếng Trung 1. Để có thể học tốt môn nói tiếng Trung 1, sinh viên phải không ngừng nỗ lực, trau dồi kiến thức, ngoài ra, sinh viên không nên sợ sai cần mà phải cởi mở bản thân với giáo viên khi gặp khó khăn. Không những thế, cũng đòi hỏi giáo viên tạo ra bầu không khí học tập vui vẻ, thoải mái và đón nhận các em bằng cả tấm lòng. Bên cạnh đó, việc cần thiết cải thiện kỹ năng nói 1 cho sinh viên

vừa mới học tiếng Trung là rất quan trọng vì các lý do sau: Một, kỹ năng nói là một trong những kỹ năng ngôn ngữ cơ bản nhất và là chìa khóa để giao tiếp hiệu quả trong cuộc sống hàng ngày, khi sinh viên có thể nói tiếng Trung, họ sẽ tự tin hơn trong việc giao tiếp với người bản xứ và tham gia vào các tình huống xã hội. Hai, kỹ năng nói giúp sinh viên luyện tập phát âm chính xác và làm quen với ngữ điệu của tiếng Trung, từ đó nâng cao khả năng nghe hiểu, khi thực hành nói, sinh viên cũng học cách hiểu và phản ứng với các ngữ cảnh khác nhau, điều này cực kỳ quan trọng trong giao tiếp. Ba, kỹ năng nói giúp sinh viên áp dụng những gì họ đã học vào tình huống thực tế, tăng cường khả năng ghi nhớ và hiểu bài học, hơn nữa kỹ năng nói không chỉ là về ngôn ngữ mà còn là về văn hóa. Qua việc giao tiếp, sinh viên có thể hiểu rõ hơn về phong tục, tập quán và cách sống của người Trung Quốc. Chính những lý do trên đòi hỏi giáo viên phải xây dựng chương trình dạy chú trọng vào việc phát triển kỹ năng nói, thông qua các hoạt động giảng dạy như hình ảnh, video, binggo, role-plays, kể chuyện, liên kết và xây dựng từng vừng, thảo luận nhóm và sử dụng công nghệ để góp phần tạo ra môi trường học tập đa dạng. Nhìn chung, việc lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp trong việc dạy nói tiếng Trung 1 cho người mới bắt đầu không chỉ ảnh hưởng đến kết quả học tập mà còn góp phần tạo ra một môi trường học tập tích cực, khuyến khích người học phát triển kỹ năng giao tiếp và tự tin trong việc sử dụng ngôn ngữ. Sự cần thiết này không chỉ là yếu tố quan trọng trong quá trình học tập mà còn phản ánh xu hướng giáo dục ngày nay.

3. Một số phương pháp hiện đại được áp dụng trong giảng dạy tiếng Trung 1

Việc khuyến khích học sinh nói trong lớp đôi khi có thể rất dễ dàng. Trong một bầu không khí lớp học tốt, những học sinh hòa đồng với nhau và có trình độ tiếng Trung phù hợp thường sẽ tham gia một cách tự do và nhiệt tình nếu chúng ta đưa ra một chủ đề và nhiệm vụ thích hợp. Tuy nhiên, vào những lúc khác, việc khuyến khích học sinh nói lại không dễ dàng như vậy, có lẽ sự pha trộn trong lớp không hoàn toàn phù hợp, có thể giáo viên đã không chọn đúng loại chủ đề mà một số sinh viên hiểu và nắm rõ. Đôi khi, việc tổ chức các hoạt động nói cũng có thể là nguyên nhân. Nhưng một vấn đề xảy ra thường xuyên hơn bất kỳ vấn đề nào trong số này là sự miễn cưỡng của một số học sinh khi nói và tham gia. Trong những tình huống như vậy, vai trò của

giáo viên sẽ rất quan trọng. Bằng cách đó, giáo viên nên sử dụng nhiều hoạt động khác nhau để khuyến khích học sinh nói trong lớp và việc lựa chọn các hoạt động nào sẽ phụ thuộc vào đối tượng học sinh, mức độ hứng thú của họ với việc nói và loại hình nói mà họ cần thực hành, nên cho sinh viên quyền tự chọn. Chính vì lẽ đó, việc sử dụng các phương pháp giảng dạy ngôn ngữ dựa trên nhiệm vụ (Task-Based Language Teaching (TBLT)) và phương pháp giao tiếp (Communicative Language Teaching (CLT)) trong giảng dạy môn nói tiếng Trung 1 giúp sinh viên thực thi thao tác nói cũng như giúp họ hiểu cách hoạt động nói tiếng Trung đồng thời cũng cung cấp các cơ hội để các sinh viên thu các chiến lược giao tiếp nhằm mang lại nhiều lợi ích cho việc cải thiện kỹ năng nói đối với người học tiếng Trung.

3.1. Phương pháp giảng dạy ngôn ngữ dựa trên nhiệm vụ (TBLT)

TBLT là một trong những phương pháp giáo viên hay dùng trong việc dạy ngoại ngữ và tiếng Trung cũng không ngoại lệ, trong suốt quá trình học hay sau mỗi buổi học giáo viên thường giao các bài tập cho các bạn về nhà làm ví dụ như ghi âm một đoạn với các chủ đề như tự giới thiệu bản thân, kế hoạch của một ngày, giới thiệu một danh lam thắng cảnh bạn thích, món ăn bạn thích hay mua sắm vvv, các em có thể thông qua các phần mềm học tiếng Trung như HelloChinese, ChineseSkill, Rosetta Stone, Pinyin Trainer, Duoling học và ghi âm lại rồi gửi lên classroom và giáo viên có nhiệm vụ feedback lại cho người học vào những buổi kế tiếp để các em nắm bắt biết được những lỗi sai để kịp thời chỉnh sửa cách phát âm cũng như thanh điệu, phụ âm, từ vựng, cấu trúc và một số nguyên tắc mà sinh viên hay quên như cách biến âm của thanh ba. Hơn nữa, trên lớp giáo viên đưa ra một số chủ đề như “bạn tên là gì?” “mua sắm” yêu cầu các bạn cùng nhau trao đổi thông tin và ý kiến, hoặc giải quyết một vấn đề điều này sẽ giúp sinh viên diễn đạt suy nghĩ, hoặc khi dạy về con số giáo viên có thể đưa ra những yêu cầu và sinh viên thực hiện các yêu cầu, khuyến khích họ tự thương lượng và tư duy phản biện với người học và người dạy. Nhìn chung, TBLT góp phần hỗ trợ khuyến khích sinh viên tham gia chủ động, thúc đẩy các em toàn diện về kỹ năng học ngôn ngữ.

3.2. Phương pháp giao tiếp (CLT)

CLT là một trong những phương pháp được sử dụng rất nhiều trong khi dạy tiếng Trung, phương pháp này giúp sinh viên nắm 1 học tiếng Trung ở

Trường Đại học Công Thương năng động và hiệu quả, giao tiếp thực tế để thúc đẩy việc học và tương tác trong quá trình học ngôn ngữ và giúp sinh viên trang bị những kỹ năng cần thiết để thành công trong một thế giới toàn cầu hóa hiện nay. Một trong những hoạt động trong lớp phổ biến là diễn kịch (Role-play) và mô phỏng (Simulation), giáo viên đưa ra ngữ cảnh hay chủ đề đã gặp gỡ trong đời thực như nhân vật nào bạn thích nhất, cách gọi món ăn hoặc thực hiện một cuộc gọi điện thoại, sinh viên sẽ diễn kịch hay mô phỏng trong các tình huống để thực hành và họ cần biết chính xác tình huống là gì và cần được cung cấp đủ thông tin về bối cảnh để có thể hoạt động một cách hiệu quả hiệu. Một mặt, sinh viên thông qua trò chơi và mô phỏng đã áp dụng những yêu cầu sử dụng các điểm ngữ pháp, từ vựng để trao đổi với nhóm, tự thiết kế các cuộc đối thoại để hoàn thành nhiệm vụ được giao, trong bầu không khí sôi nổi đã góp phần giúp sinh viên giảm bớt căng thẳng và tăng tính tương tác. Mặt khác, bằng phương pháp này giáo viên có thể nắm rõ và hiểu được các em đã hiểu và áp dụng được những gì đã học vào cuộc sống hay không. Tất nhiên, giáo viên sẽ cho phép họ sáng tạo càng nhiều càng tốt. Nói chung, CLT giúp tạo ra môi trường học tập vui vẻ, tạo động lực và thú vị cho người học; cho phép sinh viên những sinh viên ngần ngại có thể mạnh dạn thể hiện ý kiến và hành vi của mình mà không cần chịu quá nhiều trách nhiệm về những gì họ nói; bằng cách mở rộng thế giới của lớp học để bao gồm thế giới bên ngoài, đã cho phép sinh viên nắm bắt ngành tiếng Trung ở Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh sử dụng một phạm vi ngôn ngữ rộng hơn so với một số hoạt động tập trung vào nhiệm vụ khác.

4. Ảnh hưởng của việc đổi mới phương pháp trong việc dạy nói tiếng Trung 1 cho sinh viên năm nhất

Việc đổi mới phương pháp đã mang lại những thay đổi sâu sắc và tích cực trong việc dạy nói tiếng Trung 1 cho sinh viên năm nhất niên khoá 2024-2025 tại trường Đại học Công Thương Thành Phố Hồ Chí Minh.

4.1. Sinh viên tự tin hơn khi giao tiếp

Sinh viên năm nhất tại Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh, khi mới học phát âm các em hay sai, lơ là và cho rằng việc học tiếng Trung cũng giống tiếng Anh sẽ dễ tiếp xúc hơn, nhưng họ đã quên đi rằng tiếng Anh các em đã được tiếp xúc khi còn nhỏ nhưng tiếng Trung thì hoàn toàn

xa lạ. Do sự vô tâm này nên hầu như các em điều phát âm không đúng và đây cũng chính là một trong những lý do khiến họ rụt rè khi nói trước lớp. Chính vì điều này đòi hỏi giáo viên phải có các phương pháp phù hợp để tạo bầu không khí lớp học sôi động, khích lệ các em tham gia các hoạt động trên lớp, chỉ khi thông qua hoạt động sinh viên mới cảm thấy thoải mái và thích thú, đồng thời chính sự e dè đó cũng sẽ biến mất dần thông qua hoạt động. Ngoài ra, vừa học vừa chơi không những giúp các em tự tin trước lớp mà tình bạn giữa các em cũng được khăng khít hơn thông qua hoạt động trên lớp. Nhìn chung, sinh viên thông qua các trò chơi kiến kịch, game, bingo đã tạo ra môi trường sống động, thu hút các em và chính việc vừa học vừa chơi này đã giúp họ tiếp thu một cách dễ dàng hơn, đồng thời những lỗi sai xuất hiện trong hoạt động của các em cũng sẽ được phát hiện, ý thức được điều này các em sẽ tự ghi chú và tự luyện, chủ động học tập để bản thân ngày càng hoàn thiện và tự tin hơn. Ngoài ra TBLT hay CLT không những hỗ trợ các em cải thiện kỹ năng nói tiếng Trung mà còn luyện nghe và viết, bằng cách hoàn thành nhiệm vụ hay bài khoá, đòi hỏi sinh viên phải chủ động tham gia việc nhóm, tự phát thảo kịch bản, cố gắng vận dụng những từ vựng, cấu trúc được học để mô phỏng hay diễn kịch và tự hỗ trợ cho nhau, cùng nhau luyện tập, rèn luyện tư duy và ý thức. Thêm vào đó, khi trình diễn trước lớp các bạn có nhiều cơ hội lắng nghe cũng như chủ động khám phá ra những lỗi sai của bạn và tự tìm ra những lỗi sai của mình và bản thân tự cải thiện. Nhìn chung, việc đổi mới phương pháp đã giúp sinh viên nâng cao động cơ tự học trong môn nói tiếng Trung 1 vì thế việc nghiên cứu phương pháp dạy học là điều rất cần thiết cho sinh viên năm nhất ở Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh.

4.2. Đổi mới phương pháp đã giúp giáo viên biết được kết quả của sinh viên thông qua hoạt động trên lớp

Thông qua việc vận dụng phương pháp mới đã giúp giáo viên chú ý rằng một trong những lý do khiến sinh viên trở nên lơ đãng và miễn cưỡng có thể là do chúng ta đôi khi yêu cầu họ làm nhiều hơn khả năng của họ. Đặc biệt trong các hoạt động nói, việc đặt ra nhiệm vụ ở cấp độ mà sinh viên cảm thấy thoải mái là điều rất quan trọng. Vì sinh viên đôi khi cảm thấy lo lắng khi nói, chúng ta sẽ cố gắng tạo ra một môi trường thư giãn khi yêu cầu họ phát biểu. Và đây chính là rào cản do lo âu gây ra, cản trở giao tiếp

hiệu quả do đó việc đòi hỏi đổi mới phương pháp đã tạo ra những cơ hội và thách thức mới trong việc dạy nói tiếng Trung cho sinh viên năm nhất. Đôi khi, sự tích hợp của các phương pháp truyền thống và hiện đại không chỉ làm cho quá trình học tập trở nên thú vị và hiệu quả hơn mà còn giúp sinh viên phát triển kỹ năng ngôn ngữ một cách tự tin và chủ động và chính sự kết hợp này đã góp phần của việc dạy và học tiếng Trung trong các môi trường giáo dục hiện đại.

5. Một số gợi ý cho việc lựa chọn phương pháp trong việc dạy môn nói tiếng Trung cho sinh viên năm nhất

Về phía giáo viên, đòi hỏi giáo viên cần thấu hiểu tâm sinh lý của sinh viên, từ đó lựa chọn các phương pháp phù hợp cho lớp mình cũng như đưa ra các nhiệm vụ phù hợp với sinh viên, đặc biệt là trong kỹ năng hoạt động nói. Vì thế khi thiết kế một hoạt động dạy giáo viên không những cần chú ý tới không gian của lớp, các thiết bị của hoạt động cũng như thời gian phân bố của hoạt động mà việc phân bố thời gian phải hợp lý, phải cố gắng đảm bảo các em sẽ tham gia và phù hợp với độ khó của sinh viên đặc biệt là đối với kỹ năng nói. Nếu cần thiết giáo viên có thể tích hợp nhiều phương pháp với nhau như TBLT, CLT, TPR (Total physical Response) hoặc ALM (The Audio – Lingual Method) vvv để cho làm lớp học trở nên sống động lôi cuốn người học. Bằng cách đặt ra nhiệm vụ ở cấp độ mà học sinh cảm thấy thoải mái là rất quan trọng. Do đó, giáo viên nên sử dụng làm việc theo nhóm, theo cặp, điều này sẽ giúp ích cho những em thiếu tự tin, hơn nữa giáo viên nên tạo cho mọi người một cơ hội để nói, ngay cả những học sinh nhút nhát. Hơn nữa, thời điểm và tuần suất tham gia của các em phải hợp lý, đảm bảo các em quyền tự do tham gia hoạt động và tuần suất tham gia các hoạt động trên lớp phải hài hoà, công bằng, nhất là trong kỹ năng nói tiếng Trung 1. Tuy nhiên, không phải sinh viên nào cũng có Internet, laptop do đó khi thiết kế hoạt động giáo viên cần phải chú trọng tới điều này.

Về phía sinh viên sau các buổi học sinh viên phải tự rèn luyện sau giờ học nên sử dụng các app học tiếng Trung như HelloChinese, ChineseSkill, Rosetta Stone, Pinyin Trainer, Duolingo những app này rất hữu ích đối với những sinh viên học tiếng Trung 1 tại Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh, ngoài ra sinh viên nên nộp bài đúng hạn do giáo viên đề suất và thời gian nộp bài

tốt nhất là sau một tuần. Do đó, tích cực chấm bài và feedback là nghĩa vụ của giáo viên và khi nhận xét nên khách quan, không những chỉ ra những lỗi sai của các em hay sai mà còn đưa ra một số phương pháp để sinh viên tự rèn luyện, tự cải thiện phát âm cũng như từ vựng hay cấu trúc của mình.

Nói tóm lại, giáo viên chính là nghệ sĩ trên bục giảng do đó để có một lớp học sinh động, thú vị lôi cuốn đa phần là phụ thuộc vào giáo viên, chính vì thế giáo viên phải truyền cảm hứng cho các em và khơi gợi sự hứng thú cho sinh viên đối với môn học nói tiếng Trung.

6. Kết luận

Việc học môn nói tiếng Trung 1 đối với sinh viên năm nhất tại Trường Đại học Công Thương Thành Phố Hồ Chí Minh là một sự đòi hỏi quá trình phấn đấu liên tục. Bên cạnh sự nỗ lực của sinh viên, giáo viên cũng phải có những phương pháp dạy phù hợp, do đó, việc áp dụng các phương pháp hiện đại trong giảng dạy tiếng Trung nhằm khuyến khích sự tự tin, tạo ra môi trường thoải mái, giúp sinh viên giảm lo lắng là việc rất cần thiết. Bằng cách thông qua trò chơi game như bingo, role play, mô phỏng vvv. Những phương pháp này không những đã góp phần thúc đẩy sự tương tác giữa các sinh viên với nhau mà còn được áp dụng kiến thức vào thực tế, chính những kiến thức mà các sinh viên học được là hành trang chuẩn bị cho tương lai, hoà nhập với văn hoá nhằm đáp ứng với nhu cầu thị trường. Nhìn chung, việc lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp trong việc dạy nói tiếng Trung cho người mới bắt đầu không chỉ ảnh hưởng tới kết quả học tập mà còn tạo ra môi trường học tích cực, khuyến khích sinh viên phát triển kỹ năng giao tiếp và tự tin trong việc sử dụng ngôn ngữ, do đó, sự cần thiết này không chỉ là yếu tố quan trọng trong quá trình học tập mà còn phản ánh xu hướng giáo dục ngày nay.

Tài liệu tham khảo

1. Diane Larsen-Freeman & Marti Anderson (2013). *Techniques & principles in language teaching*. Oxford University.
2. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching (5th ed)*. Pearson Education.
3. 赵金铭 (2004). 汉语可以这样教——语言技能篇. 商务印书馆.
4. 赵金铭, 翟艳 & 苏英霞 (2010). 汉语作为第二语言技能教学. 北京大学.
5. 周健, 彭小川 & 张军 (2004). 汉语教学法研修教程. 人民教育.